

ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΥΔΡΟΒΙΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΠΡΕΣΠΩΝ -2022

Συγγραφή αναφοράς

Δρ. Όλγα Αλεξάνδρου, Δρ. Γιώργος Κατσαδωράκης

Ομάδα εργασίας

Δρ. Όλγα Αλεξάνδρου

Δρ. Γιώργος Κατσαδωράκης

Ειρήνη Κουτσερή

Μυρσίνη Μαλακού

Χάρης Νικολάου

Λάζαρος Νικολάου

Φωτεινή Παπανούση

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά Αλεξάνδρου, Ο., Γ. Κατσαδωράκης, Μ. Μαλακού, Χ. Νικολάου & Φ. Παπανούση. 2023. Ετήσια αναφορά για τη διαχείριση και την παρακολούθηση υδρόβιων πουλιών στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών 2022. Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, Άγιος Γερμανός.

ΦΩΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Ο.ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

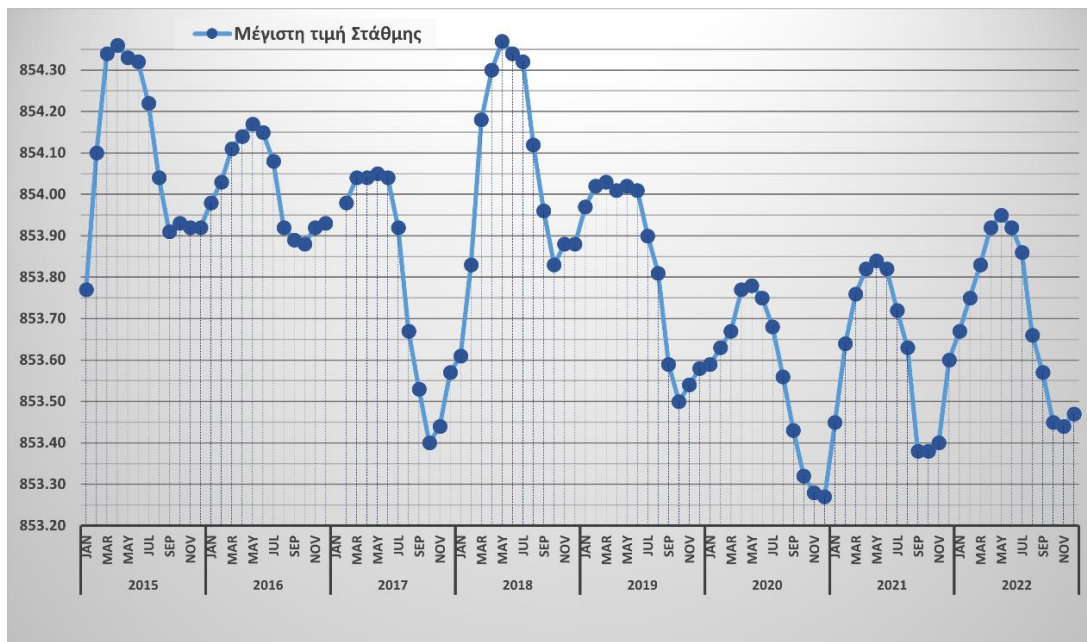
Οι δράσεις παρακολούθησης χρηματοδοτήθηκαν από το Ταμείο για τη Φύση της περιοχής Πρεσπών Οχρίδας – ΡΟΝΤ.

1. Εισαγωγή

Η σύνταξη της παρούσας αναφοράς έγινε στο πλαίσιο της άδειας ερευνών ΥΠΕΝ/ΔΔΔ/13670/526, 21/3/2022 που χορηγήθηκε στην ΕΠΠ από το ΥΠΕΝ για τη διενέργεια ερευνητικών δράσεων στο ΕΠαΠ. Η αναφορά για τη διαχείριση και την παρακολούθηση των υδρόβιων πουλιών αφορά το διάστημα από 1.1.2022 έως και 31.12.2022 και αναφέρεται στο σύνολο των δράσεων που ολοκληρώθηκαν κατά το διάστημα αυτό για την προστασία και την παρακολούθηση των πληθυσμών σπάνιων ή/και σημαντικών ειδών πουλιών.

2. Διακύμανση στάθμης λίμνης Μικρή Πρέσπα το 2022

Ο χειμώνας του 2022 ήταν ήπιος με αποτέλεσμα να υπάρχουν περιορισμένες ποσότητες κατακρημνισμάτων και περιορισμένη αύξηση της στάθμης της λίμνης. Οι μέγιστες τιμές της στάθμης έφτασαν το Μάιο την τιμή 853.94. (Γράφημα1).

Γράφημα 1. Μέγιστη στάθμη λίμνης Μικρή Πρέσπα από το 2015 μέχρι σήμερα

3. Συμβάντα – ορόσημα που επηρέασαν τον καλαμιώνα και τα ενδιαίτηματα αναπαραγωγής των υδρόβιων πουλιών

3.1 Περιστατικά γρίπης των πτηνών σε αργυροπελεκάνους Η γρίπη των πουλερικών το 2022 προκάλεσε το θάνατο έως 1800 αργυροπελεκάνων στην αποικία της λίμνης Μικρή Πρέσπας. Το αναλυτικό χρονικό των γεγονότων, τα αποτελέσματα στον πληθυσμό των αργυροπελεκάνων και τα συμπεράσματα από αυτό το πρωτοφανές γεγονός παρουσιάζονται στην αναλυτική αναφορά με τίτλο: ΕΠΠ_ΓΡΙΠΗ ΠΤΗΝΩΝ 2022_ΣΥΜΒΑΝΤΑ-ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ-ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ.PDF.

3.2. Ξηρασία - πυρκαγιές

Το 2022 καταγράφηκαν δύο περιστατικά φωτιάς στο ανατολικό τμήμα του υγροτόπου στις περιοχές Λευκώνα (τέλος Απριλίου) και ρέμα Καλλιθέας (23/3/2022) με αποτέλεσμα να καούν 334 στρέμματα καλαμιών¹ (Εικόνα 1). Οι φωτιές δεν επηρέασαν τις μεγάλες αποικίες των υδροβίων πουλιών, αλλά η φωτιά στην περιοχή Λευκώνα έφτασε πολύ κοντά στις αποικίες των *E.alba*.

Χάρτης 1. Καμένες περιοχές στη λίμνη Μικρή Πρέσπα το 2022 όπως καταγράφηκαν και αποτυπώθηκαν με χρήση drone (φωτ. Ο.Αλεξάνδρου)

Εικόνα 1 & 2. Καμένες περιοχές στην περιοχή Λευκώνα και στο ρέμα Καλλιθέας (φωτ. Ο. Αλεξάνδρου)

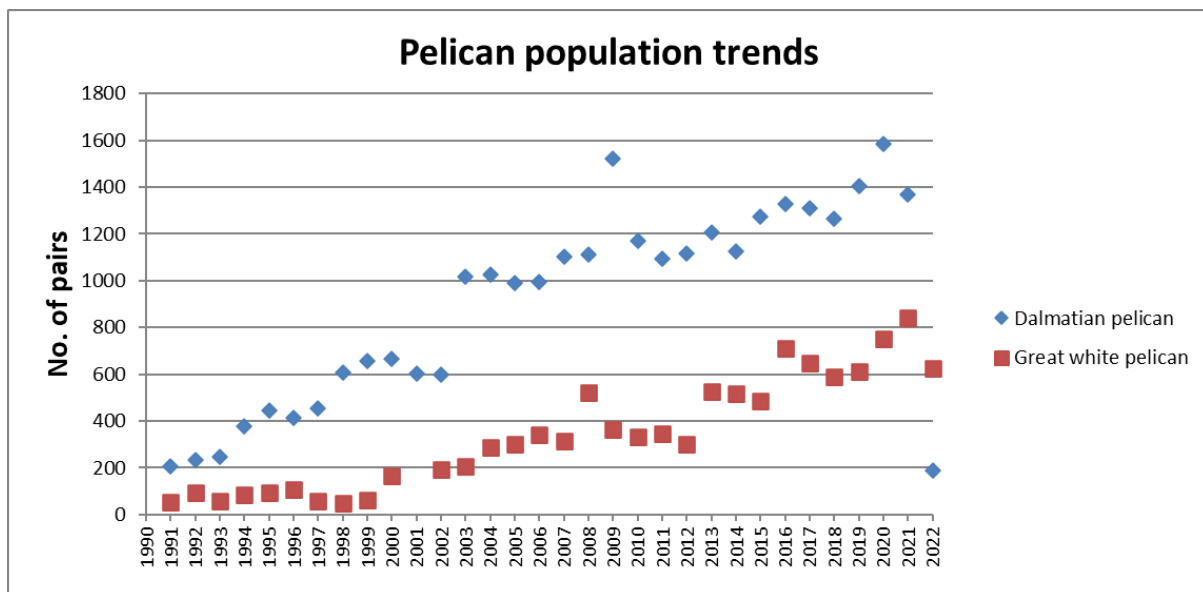
¹ Willm L., Sakellarakis F.-N., Grillas P. 2021. – Tour du Valat - Mapping wildfires in Prespa reedbeds: use of BAIS2 Index and drone images. Short-communication technical report within the framework of LIFE Project “Prespa Waterbirds” LIFE15 NAT/GR/000936. 21 pp. & annex.

4. Μέθοδοι παρακολούθησης των πουλιών

Οι μέθοδοι παρακολούθησης που εφαρμόστηκαν το 2022 για την υδρόβια орνιθοπανίδα αναπτύσσονται λεπτομερώς στη σχετική εφαρμοζόμενη μελέτη με τίτλο «Σχέδιο-Οδηγός αποκατάστασης και διαχείρισης των υγρών λιβαδιών στη λίμνη Μικρή Πρέσπα (2007-2012)»², καθώς και στο Διαχειριστικό Σχέδιο του Εθνικού Πάρκου Πρεσπών³ (Κεφάλαιο Δ, Μέτρα 1.1, 1.4.,3.1, 5.3) και είναι διαθέσιμα σε κάθε ενδιαφερόμενο. Επιπροσθέτως, η καταγραφή αποικιών και πληθυσμών των υδρόβιων πουλιών γίνεται και με χρήση drone με τρόπο και συχνότητα που να διασφαλίζεται η ασφάλεια και η μη ενόχληση των ειδών. Λόγω των γεγονότων της γρίπης των πουλερικών το τηλεκατευθυνόμενο εναέριο μέσο (drone) λειτούργησε ως η κύρια μέθοδος για την εκτίμηση των αναπαραγωγικών ζευγαριών λαγγόνων-ερωδιών αλλά και πελεκάνων.

5. Αποτελέσματα και συμπεράσματα παρακολούθησης ορνιθοπανίδας

5. 1 Η διακύμανση των πληθυσμών των δύο ειδών πελεκάνων την περίοδο 1990 μέχρι το 2022 παρουσιάζεται στο Γράφημα 2. Δεν υπήρξε αλλαγή στις θέσεις των αποικιών πελεκάνων, ενώ ο πληθυσμός του Αργυροπελεκάνου λόγω της γρίπης των πουλερικών υπέστη συντριπτική μείωση από 1370 αναπαραγωγικά ζεύγη το 2022 σε 190.

Γράφημα 2. Διακύμανση πληθυσμών αργυροπελεκάνων και ροδοπελεκάνων στη λίμνη Μικρή Πρέσπα.

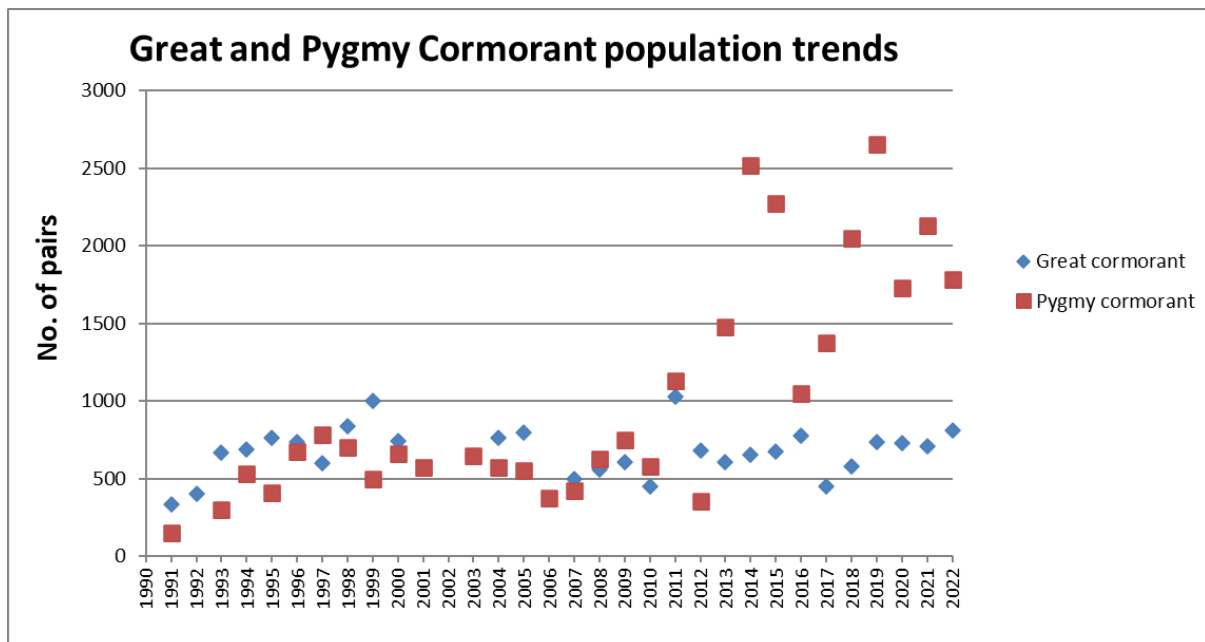
5.2 Οι τόποι αναπαραγωγής των ερωδιών και της λαγγόνας στη λίμνη Μικρή Πρέσπα παρουσιάζονται στον Χάρτη 2, οι πληθυσμοί των ειδών παρουσιάζονται στα Γραφήματα 3 και 4, ενώ ο αριθμός ζευγαριών ανά είδος παρουσιάζεται στον Πίνακα 1. Λόγω ξηρασίας παρουσιάζεται διάσπαση των αποικιών κατά μήκος του καλαμιώνα στην ανατολική βόρεια και νότια ακτή της λίμνης Μικρή Πρέσπα γεγονός που καθιστά ακόμα σημαντικότερη τη διαφύλαξη και προστασία αυτών των περιοχών από τις φωτιές.

² Μαλακού, Μ. και συνεργάτες. 2007. «Σχέδιο Οδηγός αποκατάστασης και διαχείρισης των υγρών λιβαδιών στη λίμνη Μικρή Πρέσπα (2007-2012)». Εταιρία Προστασίας Πρεσπών.

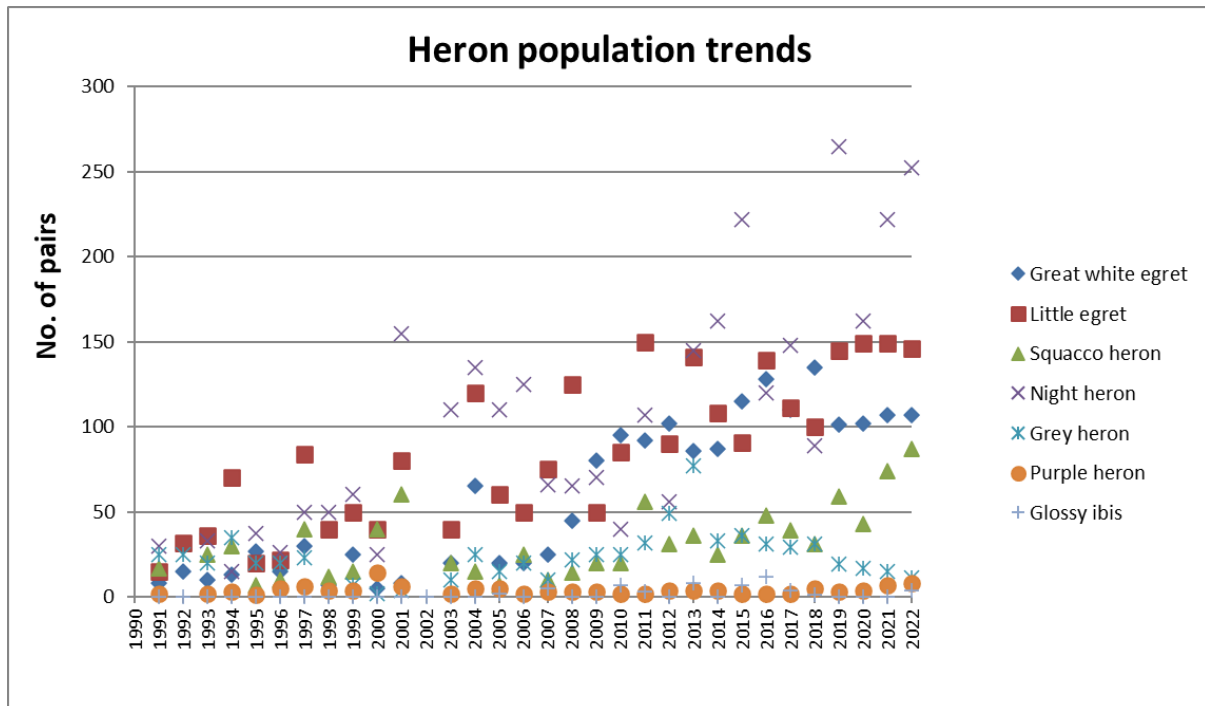
³ Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Πρεσπών. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών, Φλώρινα.

Χάρτης 2. Κατανομή των αποικιών λαγγόνας και ερωδιών στη λίμνη Μικρή Πρέσπα το 2022

Γράφημα 3. Διακύμανση πληθυσμών κορμοράνων και λαγγόνας στη λίμνη Μικρή Πρέσπα.

Γράφημα 4. Διακύμανση πληθυσμών ερωδιών και χαλκόκοτας στη λίμνη Μικρή Πρέσπα.

Πίνακας 1. Πληθυσμιακά στοιχεία υδρόβιων πουλιών για το έτος 2022

Είδος	Αριθμός ζευγαριών 2022
Αργυροπελεκάνος (<i>Pelecanus crispus</i>)	190
Ροδοπελεκάνος (<i>P. onocrotalus</i>)	624
Λαγγόνα (<i>Microcarbo pygmaeus</i>)	1786
Κορμοράνος (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	809
Αργυροτσικνιάς (<i>Ardea alba</i>)	107
Σταχτοτσικνιάς (<i>Ardea cinerea</i>)	11
Πορφυροτσικνιάς (<i>A. purpurea</i>)	8
Λευκοτσικνιάς (<i>E. garzetta</i>)	146
Κρυπτοτσικνιάς (<i>Ardeola ralloides</i>)	87
Νυχτοκόρακας (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	252
Χαλκόκοτα (<i>Plegadis falcinellus</i>)	4

5.3 Όσον αφορά στους ερωδιούς πρέπει να σημειωθεί ότι και αυτά τα είδη λόγω της ξηρασίας εγκαθίστανται στα βαθύτερα σημεία και κατά μήκος του καλαμιώνα νέες αποικίες (π.χ Οπάγια Πλατύ, Λευκώνα Καρυές, Μικρολίμνη) με αποτέλεσμα η πρόληψη εκτεταμένων πυρκαγιών σε αυτούς να γίνεται ακόμα επιτακτικότερη.

5.4 Παρατηρείται αύξηση των ζευγαριών στον κρυπτοτσικνιά και πορφυροτσικνιά σε σχέση με τα προηγούμενα έτη ενώ η χαλκόκοτα φώλιασε και το 2022 στην Πρέσπα γεγονός που μπορεί να αποδοθεί στη χρήση των καθαρών από βλάστηση εκτάσεων που δημιουργούνται στα πλαίσια των δράσεων διαχείρισης της βλάστησης που εφαρμόζονται από την ΕΠΠ, τη Μονάδα Διαχείρισης του ΕΠαΠ και άλλων Προστατευόμενων περιοχών Δυτικής και Κεντρική Μακεδονίας/ΟΦΥΠΕΚΑ και των τοπικών κτηνοτρόφων στα πλαίσια της εφαρμογής του «Οδηγού Διαχείρισης της Υγροτοπικής Βλάστησης στη λίμνη Μικρή Πρέσπα (2022-2026)».